

TINE SA AVD SETESDAL
Postboks 7 Kalbakken
0901 Oslo

Saksbehandler:
Ildikó Nordensvan

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved TINE Meieriet Sør - Setesdal Kontrollnummer: 2023.178.I.SFAG

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Jostein Nordli - produksjonsleder

Fra Statsforvalteren i Agder:

Ildikó Nordensvan

Andre deltagere fra virksomheten:

Petter Bru - vedlikeholdsleder

Sigmund Lien - ansvarlig for renseanlegg, til stede under deler av tilsynet

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Agder:

Lena Helvik

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Tine SA avd. Setesdal den 4. oktober 2023. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Agder avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

1. Virksomheten har ikke en tilfredsstillende utslippskontroll.
2. Kjemikalier er ikke tilstrekkelig sikret for å hindre at utslipp kan forekomme.
3. Virksomhetens risikovurdering er mangelfull med hensyn på ytre miljø.
4. Virksomheten har ikke registrert forhold av betydning som avvik.
5. Virksomheten mangler avfallsplan.

Anmerkninger:

1. Virksomhetens miljømål kan forbedres.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

20.oktober 2023

Ildikó Nordensvan

Lena Helvik

dato

kontrollør

kontrollør

Statsforvalteren i Agder

Kopi av rapporten sendes til:

- Bygland kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: TINE SA AVD SETESDAL	
Organisasjonsnr.: 974102196	Eies av: 947942638
Bransjenr. (NACE-kode): 10.510 - Produksjon av meierivarer	

Kontrollert enhet

Navn: TINE Meieriet Sør - Setesdal	Anleggsnr.: 4220.0002.01
Kommune: Bygland	Fylke: Agder
Anleggsaktivitet: Næringsmiddelindustri, unntatt fiskeforedling	
Tillatelse gitt: 27. april 2006	Sist endret: 27. april 2006

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Avfall
- Utslipp til luft
- Kjemikalier

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Tine SA avd. Setesdal plikter snart å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Tine SA avd. Setesdal innen 31. desember 2023 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber også om at virksomheten sender inn en kort redegjørelse for hvordan anmerkninger er vurdert, eventuelt hvordan det vil bli fulgt opp.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfagpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Agder v/Ildikó Nordensvan.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 22. august 2023. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Tine SA avd. Setesdal bli ilagt et gebyr på kr 30 000,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Agder. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Agder (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke en tilfredsstillende utslippskontroll.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven vilkår 2.1 *utslippsbegrensninger* og 7.1 *utslipp til vann*.

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd nr. 7.

Kommentarer:

Utslipp fra næringsmiddelindustri, herunder meieri, inneholder bl.a. organisk stoff, fett og kjemikalier fra vask og desinfeksjon som igjen kan føre til avløpsvann med varierende pH. Dersom avløpsvannet ikke renses tilstrekkelig, kan utslipp medføre forurensning og skade på ledningsnett og kommunalt avløpsrenseanlegg. Påslipp av slikt avløpsvann til kommunalt avløpsrenseanlegg kan ha negativ påvirkning på rensegraden i renseanlegget. Dette er særlig aktuelt i dette tilfellet hvor det er biologisk rensetrinn, som kan være særlig sårbart for påslipp av kjemikalier, vaskemidler eller avløpsvann med varierende pH.

Tillatelsen stiller flere vilkår som gjelder utslipp til vann og utslippskontroll hos virksomheten. Det er bl.a. gitt utslippsgrenser for organisk materiale (målt som BOF₇), pH og temperatur, krav til prøvetaking og analyser, og at kommunen skal varsles ved utslipp av avløpsvann som er «over normalverdier». Videre skal det være installert kontinuerlige målere for pH, temperatur og vannmengde. Vilkår inkluderer at data fra målerne skal logges i tilstrekkelig grad, og at det bl.a. skal etableres alarm og varslingsrutiner.

Virksomheten skal kunne dokumentere oversikt over utslippsforhold internt, herunder overløp og lekkasjer. Virksomhetens kontroll av egne utslipp skal være kvalitetssikret, og kontrollprogrammet skal være av et slikt omfang at virksomheten kan dokumentere at utslippsgrenser overholdes.

Observasjoner og vår vurdering:

Virksomheten har installert målere som kontinuerlig logger avløpsvannmengde, pH og temperatur på avløpsvannet. Slik vi oppfattet det loggføres vannmengde daglig, mens temperatur og pH følges med på ved jevne mellomrom, uten at dette nødvendigvis loggføres. Det er ikke etablert alarm på noen av målerne, og heller ikke medfølgende varslingsrutiner. Det er ikke kjent at noen av målerne har vært kalibrert, og det er usikkert om virksomheten kan sikre kvaliteten på måldata som leses av disse.

Det ble opplyst under tilsynet at det har vært vesentlige overskridelser av organisk stoff (målt som KOF) ved enkelte analyser av avløpsvannet, jf. påsippavtale mellom bedriften og Bygland kommune. Virksomheten har ikke meldt overskridelsene videre til kommunen. Varslingsplikten er et krav i tillatelsen.

Det har vært tilfeller hvor delvis rensed avløp fra virksomhetens renseanlegg har gått i overløp som følger av tette rør. Det skal ifølge virksomheten ikke være snakk om hyppige tilfeller eller store mengder avløpsvann, men slike hendelser blir ikke registrert og medregnet i virksomhetens totale avløp- og utslippsmengder.

Virksomheten gjennomfører månedlig prøvetaking av bl.a. KOF. Månedlig prøvetaking gjelder imidlertid ikke for alle parametere, og i 2022 ble det kun tatt tre prøver av eksempelvis BOF₅, som siden er omregnet til BOF₇, og som ligger til grunn for å verifisere overholdelse av krav i virksomhetens utslippstillatelse. Det ble opplyst at produksjonstype samt avløpsmengdene kan variere gjennom året. Vi er dermed usikre på hvorvidt tre prøver er tilstrekkelig for å fange opp ev. variasjoner og gi et representativt bilde på virksomhetens reelle utslipp.

Virksomheten har en fettavskiller som tømmes to ganger per år, men det foreligger ikke tømmerapport og prøvetaking som kunne dokumentere at rensingen i fettavskilleren fungerer etter hensikt.

Avvik 2

Kjemikalier er ikke tilstrekkelig sikret for å hindre at utslipp kan forekomme.

Avvik fra:

Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (Produktkontrollloven) § 3
Aktsomhetsplikt.

Kommentarer:

Kjemikalier skal lagres forsvarlig i henhold til produktkontrollloven. Lagringen skal innrettes slik at spill ved uhell eller lignende blir samlet opp. Kjemikaliene skal være utilgjengelige for uvedkomne.

Observasjoner og vår vurdering:

Ved tilsynet observerte vi at kjemikalier ble lagret flere steder hos virksomheten. På stedet hvor mesteparten av kjemikaliene ble lagret, var kun deler av kjemikaliene plassert på oppsamlingsarrangement. På gulvet i rommet var det et sluk som vi fikk opplyst om at førte til kommunalt avløpsnett. Ved ev. spill/utslipp ville kjemikaliene kunne renne ned i dette sluket.

Avvik 3

Virksomhetens risikovurdering er mangelfull med hensyn på ytre miljø.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd nr. 6.

Kommentarer:

Virksomheter skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Risikovurderingen skal dokumenteres skriftlig, og inkludere frister og ansvarlig for gjennomføring av ev. tiltak for å sikre at risikoreducerende tiltak følges opp.

Observasjoner og vår vurdering:

Tine avd. Setesdal har utarbeidet en skriftlig risikovurdering som også inkluderer forhold som angår ytre miljø. Eksempelvis inneholdt risikovurderingen hendelser på virksomhetens rensaneanlegg. Miljørisikovurderingen omfatter imidlertid ikke alle aktiviteter og potensielle kilder til forurensning hos virksomheten, jf. bl.a. avvik 1 og 2. Aktuelle temaer som mangler fra risikovurderingen er bl.a. fettutskiller, kritisk utstyr for utslipp (rørsystemer, måleutstyr), kjemikalielagring, overløp m.m.

Vi fikk opplyst at risikovurderingen var oppdatert sist i 2019. Vi er av den oppfatning at det har vært endring i virksomheten siden og er dermed usikre på hvorvidt risikovurderingen er tilstrekkelig oppdatert.

Ingen hendelser som var risikovurdert havnet i «rød kategori», og det er vanskelig å se av dokumentet om dette er fordi slike hendelser har blitt fulgt opp med risikoreduserende tiltak og dermed har oppnådd redusert risiko. Det fremkom ikke av risikovurderingen at det var satt frister for oppfølging av tiltak eller hvem som var ansvarlig for ev. oppfølging.

Avvik 4

Virksomheten har ikke registrert forhold av betydning som avvik.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd nr. 7.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften stiller krav om avviksbehandling. Dette innebærer at virksomheten må definere hvilke hendelser som skal behandles som avvik. Det er bedriften som bestemmer kriterier/terskel for registrering av avvik, men overskridelse av grenseverdier og ev. øvrige brudd på tillatelsens vilkår ansees som avvik og skal utløse behandling og tiltak.

Tine avd. Setesdal har et system for å registrere og behandle avvik. Det kom imidlertid frem ved tilsynet at overskridelse av grenseverdier for utslipp til vann, målt som KOF, ikke var registrert som avvik.

Avvik 5

Virksomheten mangler avfallsplan.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven vilkår 7.2. Avfall.

Kommentarer:

Utslippstillatelsens vilkår 7.2 sier at virksomheten skal ha en avfallsplan med oversikt over avfallsmengder og avfallsmottakere. Planen skal bl.a. ha som mål å øke gjenvinning og sikre at alt avfall håndteres forsvarlig, herunder også farlig avfall.

Observasjoner og vår vurdering:

Virksomheten har bruker i databasen avfallsdeklarering.no og har deklarerert farlig avfall i 2023. Før dette var det imidlertid flere år siden sist farlig avfall hadde blitt levert, og det ble opplyst om at dette delvis skyldtes omorganisering og at personer med ansvar for dette har sluttet i virksomheten.

Virksomheten kunne ved tilsynet redegjøre for rutiner for avfallshåndtering, men dere kunne ikke fremvise en avfallsplan slik tillatelsen krever det. Statsforvalteren påpeker også

at det er viktig at rutiner for farlig avfall er tilstrekkelige for å sikre at krav i utslippstillatelsen og avfallsforskriften kapittel 11 blir overholdt.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Virksomhetens miljømål kan forbedres.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 4. sier at en virksomhet skal fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet, og at disse skal foreligge skriftlig som en del av virksomhetens internkontrolldokumentasjon.

For at målene skal fungere etter hensikten er det viktig at disse er konkrete nok til å kunne følges opp. Videre må målene være realistiske, men skal også gi virksomheten noe å strekke seg etter. Det er viktig at målene gjøres kjent for alle ansatte som kan bidra til at målene nås, jf. internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 2.

Observasjon og vår vurdering:

Virksomheten kunne under tilsynet vise til at de har flere mål for driften, herunder også miljømål som omfatter overholdelse av konsesjonskrav. Statsforvalteren vil påpeke at overholdelse av vilkår i utslippstillatelsen er juridisk bindende og ligger til grunn for at virksomheten kan driftes lovlig. Statsforvalteren ser således ikke at dette målet alene i tilstrekkelig grad gir virksomheten noe å «strekke seg etter». Vi understreker også viktigheten av at virksomheten setter konkrete måltall relatert til ytre miljø.

8. Andre forhold

Anmodning om å sende inn søknad om revidert utslippstillatelse

Under tilsynet var virksomhetens utslippstillatelse etter forurensningsloven et tema. Utslippstillatelsen er gitt av daværende Fylkesmannen i Aust-Agder i 1999, og sist revidert i 2006. Regelverk og gjeldende praksis for regulering av næringsmiddelindustribedrifter har endret seg siden tillatelsen ble gitt, og det er således behov for en revidering av tillatelsens vilkår. Videre har dere sett behovet for å få endre rammene for produksjon som er gitt i tillatelsen, da disse ikke lenger er representativ for dagens drift.

Vi ber derfor om at dere sender inn søknad om endret utslippstillatelse til oss innen 1. mars 2024. Søknaden skal sendes til Statsforvalteren i Agder, postboks 504, 4804 Arendal eller via e-post til sfagpost@statsforvalteren.no. Merk gjerne oversendelsen med saksnummer 2017/2939.

Hva skal søknaden inneholde?

Forurensningsforskriften § 36-2 angir hva en søknad skal inneholde. Vi har også vedlagt denne inspeksjonsrapporten et søknadskjema som dere kan benytte i forbindelse med søknaden.

Vi viser ellers til detaljert veiledning på Miljødirektorat sin hjemmeside: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/forurensning/industri/for-naringsliv/soknad-om-forurensende-aktivitet/>. Veiledningen er omfattende, og det er ikke sikkert at alle punkter er relevante for dere.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Risikovurdering
- Virksomhetens avvikssystem
- Virksomhetens kjemikalieoversikt (ECO-Online)
- Driftsmanual for renseanlegg
- Skisser over anlegget, herunder renseanlegg og rørsystemer
- Avtale med Norva24 om tømming av fettavskiller
- Prøvetakingsprogram og analyseresultater etter prøvetaking av avløpsvann